

ДОВІДКА
про результати публічного громадського обговорення
проєкту професійного стандарту на групу професій
“Вчитель-логопед”, “Логопед”,
“Терапевт мови і мовлення”

м.Київ, м. Кам'янець-Подільський

дата 16.02.2024 р.

Суб'єкт перевірки НАК України

Розробником проєкту професійного стандарту на групу професій “Вчитель-логопед”, “Логопед”, “Терапевт мови і мовлення” відповідно до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373 (далі – Порядок), завершено другий етап публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту.

Група розробників проєкту професійного стандарту на групу професій “Вчитель-логопед”, “Логопед”, “Терапевт мови і мовлення” висловлює вдячність усім хто долучився до публічного громадського обговорення проєкту, за позитивні відгуки та за внесені конструктивні пропозиції/зауваження, які дозволили суттєво вдосконалити зміст документу.

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиція		Враховано/ не враховано/ знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Пункт 6 «Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їхній) рівень згідно з Національно	Відсутня будь-яка інформація про віднесення професійних кваліфікацій до рівня НРК. Зазначаємо, що власне процес віднесення професійних кваліфікацій до рівнів НРК та про суб'єктів, що наділені цим правом,	Одинець Олександра Олександрівна, фахівець 1 категорії відділу супроводження рамок	враховано	

<p>ю рамкою кваліфікацій» (останні зміни 25.06.2000 р. №519) розділу II «Загальні відомості про професійний стандарт»</p>	<p>зазначено у вступі Методичних рекомендацій щодо розроблення професійних стандартів: «Методичні рекомендації щодо розроблення професійних стандартів розроблені з метою надання практичних роз'яснень та методичної допомоги розробникам професійних стандартів для дотримання єдиних підходів у процесі розроблення професійних стандартів».</p> <p>https://nqa.gov.ua/uploads/multiple-input/63d3be768f7b1.pdf</p>	<p>кваліфікацій управління кваліфікацій секретаріату Національного агентства кваліфікацій</p>		
<p>Пункт 6 «Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їхній) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій» (останні зміни 25.06.2000 р. №519) розділу II «Загальні відомості про професійний стандарт»</p>	<p>Згідно з описом складових частин структури професійного стандарту та рекомендацій щодо їх заповнення, що містяться у Додатку 2 «Структури професійного стандарту Методичних рекомендацій щодо розроблення професійних стандартів», у пункті «Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій» відтворюється наступна інформація: «Значаються професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації) (можуть зазначатися кваліфікаційний розряд, клас, категорія, група кваліфікації тощо), та її (їх) приналежність до рівнів НРК. Значаються часткові професійні кваліфікації, де це необхідно». Відомості щодо рівнів освіти, сертифікатів присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації, стажу роботи тощо в цьому</p>		<p>враховано</p>	

	<p>пункті зазначати немає потреби. https://nqa.gov.ua/uploads/multiple-input/63d3be768f7b1.pdf Слід чітко розуміти різницю між поняттям "освітня кваліфікація" та документами, що її підтверджують, та "професійна кваліфікація" та документами, що її підтверджують. Також звертаємо вашу увагу на те, що бакалавр і магістр це освітній ступінь, а не професійна кваліфікація. Професійна кваліфікація це визнана або присвоєна/підтверджена суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати всі трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом. Рівень НРК це структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю результатів навчання, які є характерними для кваліфікацій відповідного рівня. Всі ці поняття прописані в Методичних рекомендаціях щодо розроблення професійних стандартів.</p>			
<p>Пункт 6 «Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їхній) рівень згідно</p>	<p>При формуванні професійних кваліфікацій у професійному стандарті відмічено дублювання наступних професійних кваліфікацій : «логопед», «логопед I категорії»,</p>		<p>враховано</p>	

<p>з Національно ю рамкою кваліфікацій » (останні зміни 25.06.2000 р. №519) розділу II «Загальні відомості про професійний стандарт» Логопед (для закладів, підпорядкова них Міністерству соціальної політики України) Логопед (для закладів, підпорядкова них Міністерству охорони здоров'я України).</p>	<p>«логопед II категорії», «логопед вищої категорії». Є потреба упорядкувати перелік професійних кваліфікацій.</p>			
<p>Розділ III «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток» - учитель- логопед - учитель- логопед, спеціаліст 2 категорії; - учитель- логопед, спеціаліст 1 категорії;</p>	<p>Учитель і вчитель — обидва слова є правильними і рівноправними у використанні, але рекомендуємо у проєкті професійного стандарту обрати єдиний варіант для використання.</p>		враховано	У професійному стандарті використано єдиний варіант “вчитель-логопед” відповідно до назви, поданої у заявці.
<p>Пункт 1 «Здобуття професійної кваліфікації» та пункт 2</p>	<p>Саме в цих пунктах було б доречно вказувати інформацію про рівні освіти для кожної професійної кваліфікації, яка зазначена у</p>		враховано	

<p>«Професійний розвиток» розділу III «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток» Суб'єкти освітньої діяльності: - заклади вищої освіти</p>	<p>пункті 6 «Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їхній) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій» (останні зміни 25.06.2000 р. №519) розділу II «Загальні відомості про професійний стандарт».</p>			
<p>Пункт 6 «Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їхній) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій» (останні зміни 25.06.2000 р. №519) розділу II «Загальні відомості про професійний стандарт»: Вчитель-логопед, спеціаліст II категорії; Вчитель-логопед, спеціаліст I категорії; Логопед II категорії; Логопед I категорії; Терапевт мови і мовлення II кваліфікаційної категорії; Терапевт мови і мовлення I</p>	<p>З огляду на те, що у проекті професійного стандарту для визначення категорій професійних кваліфікацій використовуються як арабські цифри так і римські, рекомендуємо обрати єдину модель для відображення. (Наприклад: «Логопед II категорії» або «Логопед 2 категорії»).</p>		враховано	

<p>кваліфікаційної категорії. Пункт 2 «Професійний розвиток» розділу III «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток»: Учитель-логопед, спеціаліст 2 категорії; Учитель-логопед, спеціаліст 1 категорії; Логопед 2 категорії; Логопед 1 категорії; Терапевт мови і мовлення 2ої кваліфікаційної категорії; Терапевт мови і мовлення 1ої кваліфікаційної категорії.</p>				
	<p>Насамперед як організація, яка веде активну роботу над впровадженням професії терапевт мови і мовлення у відповідності до сучасних міжнародних вимог та викликів, які стоять перед нами у зв'язку з війною, ми вважаємо абсолютно неприпустимим розроблення професійного спільного професійного стандарту для терапевта мови і мовлення та логопеда і логопеда-учителя. Хоча обидві професії пов'язані з комунікацією, вони належать до різних галузей: 1) освіти 2) охорони здоров'я. Це передбачає не лише різні компетенції, але і фундаментально відмінні</p>	<p>Оксана Лялька, Голова правління ГО «Українське товариство терапії мови і мовлення»</p>	<p>не враховано</p>	<p>1. Спільність професій “вчитель-логопед”, “логопед”, “терапевт мови і мовлення” визначається однаковими міждисциплінарними складовими, методологічним базисом, що лежать в основі здійснення їхньої професійної діяльності. Їх також об'єднує спільна мета: оцінювання, запобігання,</p>

	<p>підходи до формування компетенцій. У логопеда-педагога – усі компетенції пов’язані з коригуванням розвиткових порушень мовлення у контексті розвитку. У терапевта мови і мовлення – усі компетенції пов’язані з клінічним обстеженням та терапією усього спектру розладів комунікації та когнітивності. Відповідно матриця компетентностей для обох професій є різною і терапевт мови і мовлення та логопед мають мати окремі професійні стандарти.</p>		<p>подолання порушень сприймання (засвоєння), розуміння і використання мови, мовлення та комунікативних умінь у дітей, підлітків та дорослих. Разом з цим, розробниками проєкту професійного стандарту враховано диференційовані трудові функції та компетентності, що відображають специфіку кожної професії відповідно до нормативних документів (Закон України Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 8, ст.59), Постанова КМУ від 3.11.2021 р. № 1268 “Порядок організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров’я” та інші). Також специфіку виконання кожної трудової функції терапевтами мови і мовлення було узгоджено з фахівцями, які безпосередньо виконують ці посадові обов’язки, мають великий досвід роботи в системі</p>
--	--	--	--

			<p>охорони здоров'я та пройшли додаткове навчання, відвідуючи навчально-практичні семінари, організовані МОЗ, професійними об'єднаннями (напр., асоціаціями, зокрема і УТТМіМ).</p> <p>2. Виконувані фахівцями трудові функції та трудові дії некоректно прямо співвідносити з певною галуззю знань. Наприклад, трудова функція П "Використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності" не відноситься ні до галузі охорони здоров'я, ні до галузі освіти.</p> <p>З іншого боку, терапевт мови і мовлення виконує певні трудові дії, що ґрунтуються на психолого-педагогічних знаннях (з педагогіки та методик навчання; з практичної психології, зокрема щодо типів та моделей комунікації; з психології взаємодії з людьми з</p>
--	--	--	---

			<p>розладами комунікації та ін. (див. п.28. Зміни до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 78 “Охорона здоров’я”, від 10.10.23, № 1769). Випуск 78 «Охорона здоров’я»). І навпаки: вчитель-логопед виконує трудові дії, що забезпечуються медичними знаннями (Анатомія та фізіологія периферійних та центральних органів мовлення та слуху. Будову та функції провідної та центральної ділянки нервової системи, причини та симптоми їх порушень, характеристику неврологічних синдромів. та інше).</p>
	<p>Терапевт мови і мовлення як професіонал у сфері охорони здоров’я передбачає застосування клінічних компетенцій, що мають наукову доказовість. Натомість автори уперто пропонують застосування недоведених методів як наприклад логопедичних зондів, незважаючи на те, що немає жодного дослідження у світі, яке б підтверджувало</p>		<p>1) Логопедичні зонди належать до засобів проведення логомасажу та постановки звуків мовлення. Такі засоби використовуємо у професійній діяльності з дозволу пацієнтів та представників</p>

	<p>ефективність цього методу. Більше того з нашого спілкування з закордонними колегами, застосування таких засобів у західних країнах вважається жорстоким поводженням з пацієнтом і фахівці, які б застосовували такі засоби у будь-якій західноєвропейській країні чи північній Америці, були б притягнуті до кримінальної відповідальності.</p>		<p>осіб з порушеннями артикуляційної моторики. Логопедичні зонди, за потреби чи за вимоги можуть бути замінені іншими засобами: вібромасажерами, зондозамінниками, щіточками (інше). Інструментарій має бути сертифікованим, та має проходити належну санітарно-гігієнічну обробку. З урахуванням цього, дотримуються всі вимоги щодо гуманного ставлення до пацієнта.</p> <p>2) Аналіз наукових публікацій та спілкування з колегами з закордону (Польща, Чехословаччина) показав, що у західних країнах, в США та Канаді застосовують спеціальний інструментарій з метою нормалізації функцій мовленнєвих м'язів: електромасажери (логопедичний електромасажер Z-vibe, лицевий вібромасажер Five Vib, дитячі вібромасажери); механічні масажери (</p>
--	--	--	---

			<p>Nuk, ARK, ложка масажна гумова 2-х стороння, масажний «пальчик» та масажер «Свіжість» та інші. Наприклад, на думку американських вчених, використання всіх видів електромасаж еру прискорює роботу логопеда в двічі. У підручниках з логопедії (Польща) є параграфи присвячені логомасажу.</p>
	<p>Автори також надають обов'язки проведення діагностики логопедам, що є однією із компетентностей фахівців у сфері здоров'я, і навіть у сфері охорони здоров'я цю функцію можуть виконувати лише незалежні фахівці у сфері охорони здоров'я, а логопед як фахівець освіти не є таким фахівцем, тому не може здійснювати цієї функції. Враховуючи також, що логопед не належить до регульованих професій, надання таких повноважень призведе до ряду некоректних діагнозів, а відповідно подальших інтервенцій, які матимуть негативний вплив на якість життя людини.</p>	<p>не врахов ано</p>	<p>У професійному стандарті не передбачено проведення клінічної (медичної) діагностики, що дійсно є прерогативою фахівців у сфері охорони здоров'я. Проте, вчитель- логопед, логопед має уміти провести психолінгвістичн е, педагогічне та нейропсихологічн е вивчення порушення мовленнєвого розвитку в осіб різних вікових категорій, оскільки ці параметри лежать в основі будь якої індивідуальної програми подолання порушень мови, мовлення і</p>

				<p>комунікації. Також ці дані він не отримує від працівника ОЗ. Діагностичні компетенції вчителів-логопедів та логопедів визначені також стандартом вищої освіти як обов'язкові.</p>
<p>Щодо термінологічного апарату, який застосовують автори, відверто сумно, адже це все радянські концепти, яких сьогодні не використовують у світі, і враховуючи зауваження до попереднього варіанту, які автори проігнорували, це виглядає як відвертий саботаж впровадження в Україні сучасної професії терапевт мови і мовлення. Уже навіть в росії оновили термінологію!</p>			<p>частково враховано</p>	<p>Під час формування термінологічного апарату група розробників керувалася чинними нормативно-правовими документами, що регулюють діяльність фахівців галузей освіти та охорони здоров'я. Було визначено підходи, які сприятимуть міжгалузевій взаємодії фахівців. З іншого боку враховано необхідну термінологію для освіти фахівців цих трьох професій, їх самоосвіти та професійного внутрішнього спілкування (клінічна, психолого-педагогічна класифікація). Також враховано і більшою мірою використано термінологію з МКФ, необхідну для спілкування з особами з порушеннями</p>

<p>вивчення, оцінювання комунікації та стану мовленнєвого розвитку в дітей, підлітків і дорослих) і відповідно усі результати навчання в такій редакції:</p>				
<p>2) В пп. «Терапевт мови і мовлення» та «Терапевт мови і мовлення II кваліфікаційної категорії» вставити Компетентність К3 (К.3. Здатність ефективно взаємодіяти з організаціями у сфері освіти, ОЗ, СП, охорони правопорядку, представниками територіальної громади, громадськими організаціями (професійними і, батьківськими) та засобами масової інформації.</p>	<p>Уповноважений виконувати трудові функції та забезпечувати компетентності А2, А6, Б1-Б4, В1, В2, Г1, Е1-Е3, Ж1, И1, И2, К2, Л1, Н1-Н3, Н5, П1, П2, передбачені у розділі V цього професійного стандарту</p> <p><i>Вставити</i></p> <p>Уповноважений виконувати трудові функції та забезпечувати компетентності А2, А3, А6, Б1-Б4, В1, В2, Г1, Е1-Е3, Ж1, И1, И2, К2, К3, Л1, Н1-Н3, Н5, П1, П2, передбачені у розділі V цього професійного стандарту</p>		<p>не враховано</p>	<p>Для ефективної взаємодії з організаціями у сфері освіти, ОЗ, СП, охорони правопорядку, представниками територіальної громади, громадськими організаціями (професійними, батьківськими) та засобами масової інформації важливо володіти професійним досвідом, який визначається стажем роботи, рівнем самоосвіти відповідних фахівців. У проекті професійного стандарту було запропоновано компетентність К3 для спеціалістів I та вищої категорій.</p>
<p>3) У Таблицю V.</p>	<p>А.3. Здатність до організації процесу вивчення,</p>			<p>Вивчення психічного розвитку,</p>

<p>Опис трудових функцій додати</p>	<p>оцінювання комунікації та стану психічного та мовленнєвого розвитку в дітей, підлітків і дорослих) і відповідно усі результати навчання в такій редакції</p> <p>А.3.3.4. Методики оцінювання нейропсихологічних порушень та порушень мовлення в осіб з ПМР.</p> <p>А.3.У.2. Добирати відповідні методики для вивчення та оцінювання наявності психологічної травми, нейропсихологічного стану, комунікації, особливостей мовленнєвого розвитку в осіб різних вікових категорій та дидактичні матеріали, розробляти (добирати) протоколи мовленнєві картки для фіксації зібраних даних</p>			<p>психічних травм та нейропсихологічних порушень - функція психологів. Логопед може зафіксувати ознаки цих порушень у осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з огляду на фахову підготовку. Проте за оцінкою, забезпеченням корекційного впливу у цих напрямках він має звернутися до психолога.</p>
<p>4) У Таблицю V. Опис трудових функцій додати</p>	<p>И. Оцінювання та реабілітація навичок ковтання у осіб з обмеженнями повсякденного функціонування.</p> <p>У. 5. Виконувати різні положення тіла та техніки для покращення процесу дихання та ковтання осіб з ПММ</p>		<p>не враховано</p>	<p>У Проєкті професійного стандарту пропозицію щодо “положення тіла та техніки для покращення процесу дихання та ковтання осіб з ПММ” представлено в трудовій функції Б, у інших редакціях компетентності Б.4. та у дескрипторах Б4.3.2, Б4.У.2.</p>
	<p>Виключення опису професії «Терапевт мови та мовлення», зважаючи на низку причин. По-перше, підставою для виключення є наказ Міністерства охорони здоров'я від 10.10.2023 р. № 1769 «Про затвердження змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я», яким передбачено, що професія «Терапевт мови і мовлення»</p>	<p>Київський столичний університет імені Бориса Грінченка В.о. ректора Олександр ТУРУНЦЕВ</p>		<p>Розробники професійного стандарту мають право завершити почату ними роботу і претендувати на затвердження професійного стандарту на таких підставах: 1) Заявку на розробку проєкту професійного стандарту на</p>

	<p>належить до сфери медичної реабілітації та повноважень Міністерства охорони здоров'я України, яке має розробляти свої стандарти на свої професії відповідно до нормативно-правових документів охорони здоров'я. Також це передбачено пунктом 13 частини першої статті 14 Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я», яким визначено, що МОЗ бере участь у розробленні професійних стандартів фахівців з реабілітації спільно зуповноваженими органами професійного самоврядування, громадськими об'єднаннями фахівців з реабілітації, міжнародними професійними організаціями фахівців з реабілітації, міжнародними сертифікаційними та акредитаційними структурами. По-друге, задля надання якісних освітніх послуг та якісної підготовки студентів за кваліфікацією "Терапевт мови і мовлення" "Логопед" (для закладів, підпорядкованих Міністерству охорони здоров'я України) ЗВО має мати ґрунтовну матеріально-технічну базу (лабораторії з клінічної анатомії, спеціальне устаткування, клінічні бази для проведення практичних занять та ін) та людський ресурс, які б забезпечували досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Отже, пропонуємо розвести професійні стандарти винесеного на обговорення проєкту для посад «Вчитель-логопед», «Логопед» і «Терапевт мови і мовлення».</p>		<p>групу професій «Вчитель-логопед», «Логопед», «Терапевт мови і мовлення» було прийнято НАК України, про яку Агенція повідомила профільні Міністерства (МОН, МОЗ та ін.), Профспілку працівників освіти і науки України. 2) Через кілька місяців після початку роботи над професійним стандартом від МОЗ України надійшла пропозиція включити до групи розробників представників профільних професійних асоціацій та представників МОЗ. У відповідь на цю пропозицію від КПНУ імені Івана Огієнка був надісланий лист (№ 1/7773-23 від 31.05.2023 року) до МОЗ України та МОН України «Про розширення робочої групи» для розробки професійного стандарту професії «2229.2 Терапевт мови й мовлення» з метою включення до групи розробників представників МОЗ та громадських</p>
--	---	--	--

			<p>організацій та з проханням надати контактні дані вище означених. Відповідь не надійшла.</p> <p>3) Ініціативна група прийняла рішення розширити групу розробників і включила до групи розробників фахівців галузі охорони здоров'я: логопедів, зокрема тих, що виконують посадові обов'язки терапевтів мови і мовлення, лікарів-неврологів.</p> <p>4) Враховано більшість пропозицій від МОЗ, профільних асоціацій та фахівців щодо доопрацювання професійного стандарту в частині "Терапевт мови і мовлення". Таким чином, група розробників професійного стандарту вважає, що немає вагомих підстав для заборони його розробки.</p>
	<p>Доопрацювання проекту професійного стандарту «Вчитель-логопед», «Логопед» з низки причин. По-перше, пропонуємо доопрацювати його після врахування вимог оновлених нормативно-правових документів Міністерством освіти і науки України. Так, Положення про логопедичні пункти системи</p>		<p>Розробники професійного стандарту уважно опрацювали нормативно-правові документи, що регламентують діяльність вчителя-логопеда, логопеда, терапевта мови і</p>

<p>освіти, затверджене наказом МОН від 13.05.93 р № 135, с чинним і водночас застарілим, яке не відповідає навіть сучасній термінології і суперечить іншим чинним нормативно-правовими документами. Наприклад, Положенню про інклюзивно-ресурсний центр, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 р. № 545, з урахуванням змін і доповнень від 30.08.2022 р. № 979. По-друге, запропонований проєкт професійного стандарту частково передбачає дотримання вимог нормативно-правових документів МОН України (н-д, врахування рівнів підтримки дітей) та відхиляє пропозицію щодо врахування класифікації типів труднощів дітей, яка передбачена висновками інклюзивно-ресурсного центру і є підставою для комплектування інклюзивних груп закладів дошкільної освіти, груп компенсуючого типу закладів дошкільної освіти, інклюзивних класів закладів загальної середньої освіти, навчально-реабілітаційних центрів, спеціальних шкіл. По-третє, зазначена у проєкті професійного стандарту класифікація мовленнєвих порушень радянських часів не відповідає чинній нормативно-правовій базі, містить низку суперечностей, що ускладнює процес диференційованої діагностики, не відповідає сучасному стану наукових уявлень про функціональну систему мови та мовлення і тенденціям логопедичної вітчизняної та міжнародної практики. Тому пропонуємо наблизити документ, який регламентує стандарт посади, до європейських вимог шляхом використання поняттєвого апарату документів: Міжнародної статистичної</p>		<p>мовлення, і визначили спільну обов'язкову для цих фахівців термінологію. Зокрема, 1) в МКФ- 11 і НКФ (затверджений 2022 р.) використано термін “порушення” в різних поєднаннях (напр.: порушення мови, порушення мовлення, порушення голосу, порушення артикуляції інше); стосовно термінів “активність” та “участь” вживається термін “обмеження”. Ця термінологія регламентує взаємодію між фахівцями закладів освіти та охорони здоров'я. 2) В Ст.1, п.15-1 Закону України “Про освіту (із змінами, внесеними згідно із Законом № 3505-ІХ від 08.12.2023) використано термін “порушення”. Тому розробники спиралися на Закон, а не на підзаконні акти, яких багато, і термінологія там прописана різна:</p>
---	--	---

	<p>класифікації хвороб і проблем, пов'язаних зі здоров'ям - 11 (6A01 «Розлади розвитку мови та мовлення»), Міжнародної класифікації класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я та Національного класифікатора функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022, ухваленого наказом Міністерства економіки України 09.04.2022 р. № 810-22; Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 р. №545, з урахуванням змін і доповнень від 30.08.2022 р. № 979. З урахуванням вищезазначеного та відсутності сучасної нормативно-правової бази, яка б регламентувала надання якісних логопедичних послуг, пропонуємо перенести процедуру затвердження професійного стандарту після оновлених Міністерством освіти і науки України нормативно-правових документів.</p>		<p>в Положенні про ІРЦ - мовленнєві труднощі, а в Положенні про спеціальну школу - тяжкі порушення мовлення, в проєкті “Про порядок надання логопедичних послуг в системі освіти”, який нещодавно був винесений на громадське обговорення, також використано термін “порушення мовлення”).</p> <p>3) Розроблення та затвердження Професійного стандарту чітко регламентовано процедурою і терміном, визначеним від дати прийняття заявки на розробку проєкту професійного стандарту (відповідно до “Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів”, затвердженого Постановою КМУ від 31 травня 2017 р., № 373).</p> <p>4) Законодавчі акти постійно оновлюються термін змін не визначений.</p> <p>5) В умовах військової ситуації, коли особливо різко зросла кількість осіб з порушеннями</p>
--	--	--	---

				мовлення, відтермінування затвердження професійного стандарту може призвести до дисбалансу в системі надання корекційної та реабілітаційної допомоги населенню.
	<p>Водночас хочеться звернути увагу на 6. Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їхній) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій (останні зміни 25.06.2000 р. №519). На наш погляд, потребує також уточнення формулювання вислову щодо рівня вищої освіти, який дає змогу здійснювати професійну діяльність. Так, у п. 6 зазначено, що "Вчитель-логопед: Вища освіта першого бакалаврського) рівня та другого (магістерського) рівня". Це означає, що достатньо мати освіту або на першому (бакалаврському) рівні, або на другому (магістерському) рівні вищої освіти? Чи потрібно мати і бакалаврську, і магістерську освіту (що виключатиме перехресну магістратуру, яка на сьогодні дозволена вітчизняним законодавством)? Ми вважаємо, що для здобуття освітнього рівня «магістр» можуть вступати особи, що здобули освітній рівень «бакалавр» зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта».</p>		внесено зміни згідно рекомендацій НАК	Рівень вищої освіти, який дає змогу здійснювати професійну діяльність визначено згідно з чинним законодавством та нормативно-правовими документами.
	<p>Також, п. 6 має таке формулювання "або за наявності сертифікату присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації особи за зазначеною спеціальністю та спеціалізацією". Ми вважаємо, що вживання сполучника "або" нівелює отримання освіти зі</p>			<p>1) Така редакція пункту 6 відповідає рекомендаціям НАК.</p> <p>2) Можливість отримання сертифікату про</p>

	спеціальності 016 «Спеціальна освіта». Чи можуть курси підвищення кваліфікації забезпечити опанування компетентностями випускника спеціальності 016 «Спеціальна освіта»?		присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації особи за зазначеною спеціальністю та спеціалізацією затверджено Законом України про освіту (із змінами, внесеними згідно із Законом № 3505-ІХ від 08.12.2023).
--	--	--	---

Група розробників професійного стандарту висловлює стурбованість з приводу окремих зауважень і вважає за необхідне пояснити свою позицію:

Є ряд зацікавлених сторін, які мають свій однобічний інтерес сформувати професійні стандарти на кожную професію окремо. Це може ще більше поглибити внутрішній конфлікт між різними сторонами зі сфер охорони здоров'я, освіти (фахівців-консультантів інклюзивно-ресурсних центрів, логопедів-практиків, науково-педагогічних працівників, що забезпечують підготовку кадрів в галузі Спеціальної освіти (логопедії)) та соціальної політики.

Спробуємо простежити на термінологічному рівні причини розриву в галузі та можливості об'єднання усіх зацікавлених сторін.

Згідно чинного законодавства*:

Особам з порушеннями мовлення має бути надана всебічна допомога за участі різних фахівців: медиків, вчителів-логопедів (логопедів, терапевтів мови і мовлення), психологів, соціальних педагогів. У всій цій системі рекомендовано дотримуватися певної послідовності:

1) Стосовно дітей з ООП - спочатку заключення має така особа отримати від лікаря, яке має бути зашифрованим (шифр взятий з МКФ та НКФ), потім його розшифровують в інклюзивно-ресурсному центрі і доповнюють висновками фахівців-консультантів, а у наступному цей висновок потрапляє до фахівців, які працюють з дітьми з ООП на місцях (термінологія на рівні висновку лікаря – порушення структур та функцій, на рівні ІРЦ – обмеження активності (труднощі навчання і спілкування), участі (обмеження участі в суспільному житті – можна сказати несамостійність), які встановлюються на підставі попередньо визначених лікарями порушень структур та функцій).

2) Стосовно дітей з легкими порушеннями мовлення – відразу ж їх виявляє логопед і використовує для характеристики порушення мовлення клінічну і психолого-педагогічну логопедичну термінологію (для вчителів-логопедів, що працюють з цією категорією дітей інших рекомендацій не було);

3) Стосовно осіб різних вікових категорій з ПМР (порушеннями мови і мовлення та спілкування), які перебувають у реабілітаційних закладах та неврологічних, оториноларингологічних, психоневрологічних відділеннях лікарень - спочатку така особа має отримати заключення від лікаря, який встановлює види порушення структур організму, яке має бути зашифрованим (шифр взятий з МКФ та НКФ). У наступному це заключення має бути доповнене висновком від інших членів мультидисциплінарної команди: терапевта мови і мовлення, який має написати висновок, що стосується стану розвитку мови, мовлення і комунікації, а також визначити рівень порушення функції; психолога, що дає заключення щодо порушення когнітивних функцій, емоційного стану та інших членів МДРК (фізичного терапевта, ерготерапевта, соціального працівника, ін.).

Наступним етапом буде підбір методик, необхідних для подолання виявлених порушень (труднощів). Якою тут термінологією ми маємо скористатися? Адже в напрацьованому досвіді у

світі та на вітчизняних теренах методики подолання порушень закріплені у більшості за клінічною термінологією, а в українській логопедії багато методик закріплено за психолого-педагогічною термінологією.

Питання наступне: яким чином готувати відповідних фахівців (вчителів-логопедів, логопедів, терапевтів мови і мовлення)? Кожна з зацікавлених сторін притримується своєї версії щодо термінології: представники УАТТМіМ – лише МКФ в частині порушення “структур і функцій”; представники університету Б. Грінченка, лише МКФ в частині “активність та участь”. При цьому кожна зі сторін наполягає, що кожен фахівець має бути сам по собі. На думку розробників стандарту, це стратегічна помилка, яка загальмує процес становлення спеціальностей і призведе до ще більших непорозумінь, ніж є на тепер.

Розробники професійного стандарту намагалися подолати цей розрив, що сприятиме встановленню гармонійної взаємодії між фахівцями трьох професій, міждисциплінарної взаємодії, узгодженості в підготовці відповідних фахівців у ЗВО.

*Закон України «Про освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2006 №1686 «Про затвердження Державної типової програми реабілітації осіб з інвалідністю».

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-2006-%D0%BF>

Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні».

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>

Постанова від 15 вересня 2021 р. №957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти».

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>

Постанова від 12 липня 2017 р. №545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>

Постанова від 6 березня 2019 р. №221 «Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр».

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2019-%D0%BF#Text>

Наказ Міністерства соціальної політики України від 09.08.2016 №855 «Деякі питання комплексної реабілітації осіб з інвалідністю», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01.09.2016 за №1209/29339. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1209-16#Text>

Розпорядження від 14 квітня 2021 р. №366-р Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>

Розпорядження від 26 травня 2021 р. №517-р «Про схвалення Концепції створення та розвитку системи раннього втручання» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517-2021-%D1%80#Text>

Постанова КМУ про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр (від 6 березня 2019 р. N 221)

<https://ips.ligazakon.net/document/KP190221>

[Порядком організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n13)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n13>